energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.		Asiakirjan päivämäärä on:	29.09.2025
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.		Dokumentet är daterat:	29.09.2025
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.		The document is dated:	29.09.2025

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Buket Hertti
Pvm / Datum / Date: 29.09.2025

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date: 29.09.2025

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

Energiaviraston lausunto U 36/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi venäläisen maakaasun tuonnin vaiheittaisesta lopettamisesta, mahdollisten energiariippuvuuksien seurannan parantamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1938 muuttamisesta

1 Johdanto

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Energiavirastolta kirjallista lausuntoa sekä asiantuntijaa kuultavaksi asiassa: U 36/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi venäläisen maakaasun tuonnin vaiheittaisesta lopettamisesta, mahdollisten energiariippuvuuksien seurannan parantamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1938 muuttamisesta.

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa yleisesti lausuntonaan seuraavaa:

2 Ehdotuksen vaikutukset Suomen kaasumarkkinoihin

Ehdotetun asetuksen vaikutukset Suomen kaasumarkkinoihin ovat rajalliset ja kokonaisuutena vähäiset, sillä venäläisen maakaasun ja nesteytetyn maakaasun (LNG) tuonti Suomeen on jo päättynyt. Vuodesta 2022 lähtien Suomen maakaasumarkkinat ovat monipuolistuneet, ja kaasun hankintalähteitä on laajennettu eri vaihtoehtoihin. Venäjältä tuotu putkikaasu on käytännössä korvattu LNG:llä jota tuodaan Suomeen Inkoon ja Haminan LNG-terminaalien kautta, sekä maakaasulla, joka saapuu Balticconnector-yhdysputken kautta. Kuten valtioneuvoston kirjelmän taustaosiossa todetaan:

- Putkimaakaasun toimitukset Venäjältä Suomeen Imatran kautta ovat olleet keskeytyneinä venäläisten toimesta keväästä 2022 lähtien.
- Porin ja Tornion ns. off-grid-terminaaleihin ei ole pakotteiden vuoksi toimiteta venäläistä LNG:tä.
- Energiavirasto vahvisti ensimmäisen kerran 30.11.2022 päätöksellään Inkoon kelluvan LNG-terminaalin ehdot siten, että venäläisperäisen LNG:n vastaanottaminen on kielletty. Ehtoa ei ole esitetty muutettavaksi, vaikka ehtokokonaisuutta on myöhemmin päivitetty ja vahvistettu Energiaviraston päätöksellä.
- Balticconnector-yhdysputken kautta Suomeen tuleva maakaasu on pääosin peräisin Baltian maista, joissa venäläisen maakaasun ja LNG:n tuonti on kielletty lailla. Lisäksi kaasua voi välillisesti tulla myös Puolasta, jonne ei toimiteta venäläistä kaasua, sillä Puolan ja Valko-Venäjän välinen yhteyspiste on fyysisesti suljettu.

Siten Energiavirasto pitää valtioneuvoston kirjelmässä esitettyä Suomen kantaa perusteltuna. Ehdotus tukee näin ollen jo toteutettuja kansallisia ratkaisuja ja unionin tavoitteita energiariippuvuuden vähentämiseksi.

3 Monipuolistamissuunnitelma

Energiavirasto pitää tarkoituksenmukaisena valtioneuvoston näkemystä siitä, että jäsenvaltioiden, kuten Suomen, ei tulisi tarpeettomasti laatia monipuolistamissuunnitelmaa, mikäli maakaasun ja LNG tuonti on jo lopetettu. Kuten edellä on todettu, Suomen maakaasumarkkinat ovat jo sopeutuneet tilanteeseen, jossa venäläistä maakaasua tai LNG:tä ei tuoda maahan. Tämän vuoksi lisävelvoitteet, kuten monipuolistamissuunnitelman laatiminen, eivät toisi lisäarvoa vaan aiheuttaisivat tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Poikkeuksen salliminen Suomen osalta auttaisi kohdentamaan resurssit esimerkiksi sellaisiin toimiin, joilla on enemmän merkitystä toimitusvarmuuden turvaamiseksi jäsenvaltioissa, jotka ovat jo irtautuneet venäläisestä kaasusta.

4 Poikkeusmahdollisuus

Poikkeusmahdollisuudesta asetuksen tuontikiellosta säädetään ehdotuksen 15 artiklassa, jonka mukaan komissio voi myöntää jäsenvaltiolle määräaikaisen poikkeuksen kokonaan tai osittain, jos tuontikielto vakavasti uhkaa sen energian toimitusvarmuutta. Poikkeukseen voidaan sisällyttää ehtoja sen varmistamiseksi, että keskeyttäminen rajoittuu tiukasti kyseisen uhan torjumiseen.

Energiavirasto pitää myös tärkeänä, että asetukseen sisällytetään mahdollisuus poikkeuksiin tilanteissa, joissa energian toimitusvarmuus on uhattuna. Samalla on kuitenkin varmistettava, että poikkeusten myöntämisen kriteerit ovat yksiselitteiset ja niiden soveltaminen rajattua, jotta asetuksen tavoitteet eivät heikenny. On tärkeää varmistaa, ettei sääntelyyn jää aukkoja, joita voitaisiin mahdollisesti hyödyntää poikkeusten laajentamiseen tai viivyttämiseen.

5 Yhteenveto

Energiavirasto pitää valtioneuvoston kirjelmässä esitettyä Suomen kantaa perusteltuna ja tukee komission ehdotusta, jonka tavoitteena on vähentää ja lopulta lopettaa Euroopan unionin riippuvuus venäläisestä maakaasusta sekä vahvistaa energiariippuvuuksien seurantaa. Suomen kaasumarkkinat ovat jo irtautuneet venäläisestä tuonnista ja monipuolistaneet hankintalähteitään. Tämän vuoksi ehdotuksen vaikutukset Suomeen ovat rajallisia, eikä lisävelvoitteiden, kuten monipuolistamissuunnitelman laatimisen, asettaminen ole tarkoituksenmukaista. Energiavirasto korostaa, että hallinnollista taakkaa tulee välttää erityisesti niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat jo irtautuneet venäläisestä kaasusta, jotta resurssit voidaan kohdentaa tehokkaammin olennaisimpiin toimiin.

Lisäksi Energiavirasto kannattaa, että asetukseen sisällytetään mahdollisuus poikkeuksiin tilanteissa, joissa energian toimitusvarmuus on uhattuna. Energiaviraston näkemyksen mukaan poikkeuksia tulisi sallia vain selkein ja tarkoin perustein asetuksen tavoitteiden turvaamiseksi.

Kokonaisuutena Energiaviraston näkemyksen mukaan komission ehdotus tukee sekä Suomen että koko unionin energiaomavaraisuuden ja toimitusvarmuuden vahvistamista.